

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 693/2025-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodennej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Strapáč, PhD, s.r.o., 17. novembra 3215, Čadca, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 21P/120/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 21P/120/2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Žilina **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Žilina **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **949, 17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 693/2025-19 zo 4. decembra 2025 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú mu 6. novembra 2025, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej

len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21P/120/2023 (ďalej len „napadnuté konanie“). Tiež navrhuje priznať primerané finančné zadosťučinenie 4 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 625/2024 – bod 7 uznesenia č. k. I. ÚS 693/2025-19 zo 4. decembra 2025) vyplýva, že sťažovateľka ako matka maloletého dieťaťa je účastníčkou konania o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu. Napadnuté konanie bolo iniciované návrhom otca maloletého dieťaťa o nariadenie neodkladného opatrenia z 13. júna 2023 a následne návrhom na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu doručeným okresnému súdu 20. júna 2023. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľka uvádza, že okresný súd uznesením č. k. 21P/120/2023-21 z 30. júla 2023 návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, avšak Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 12CoP/98/2023-81 z 29. septembra 2023 rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd uznesením č. k. 21P/120/2023-104 z 1. februára 2024 návrh otca znova zamietol. Krajský súd na odvolanie otca uznesením č. k. 12CoP/59/2024-2234 z 18. apríla 2024 uznesenie okresného súdu potvrdil.

3. Ešte pred rozhodnutím krajského súdu sťažovateľka podala 8. marca 2024 návrh na zvýšenie výživného. Konanie o tomto návrhu bolo vedené okresným súdom pod sp. zn. 21P/30/2024 a tento rozsudkom sp. zn. 12P/30/2024 z 29. novembra 2024 návrhu sťažovateľky vyhovel.

4. Medzitým v napadnutom konaní okresný súd uznesením č. k. 21P/120/2023-325 z 5. septembra 2024 nariadil znalecké dokazovanie. Právnomu zástupcovi sťažovateľky bola 21. augusta 2025 doručená výzva na vyjadrenie sa k obsahu znaleckého posudku na osobu otca maloletého dieťaťa (takmer rok od nariadenia znaleckého dokazovania, pozn.), ku ktorému sa sťažovateľka vyjadrila podaním z 27. augusta 2025 a tiež navrhla jeho doplnenie s ohľadom na závislosť od alkoholu u otca maloletého, keďže znalecké dokazovanie nepodalo relevantný záver o tom, či otec trpí alebo netrpí spomínanou závislosťou. Podaním z 28. októbra 2025 sťažovateľka oznámila okresnému súdu podstatné skutočnosti týkajúce sa aktuálnych osobných pomerov otca maloletého dieťaťa, poukazujúc pritom na konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 5P/128/2025 (vo veci odňatia maloletých detí družky otca z dôvodu poskytnutia preventívnej ochrany). Sťažovateľka následne 3. novembra 2025 podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci zákazu styku otca s maloletým dieťaťom, ako aj návrh vo veci samej.

5. Sťažovateľka uvádza, že si váži postup okresného súdu, ktorý vynakladá mimoriadnu starostlivosť pri vybavení jej veci s ohľadom na správanie a trestnú minulosť otca maloletého dieťaťa, avšak tiež poukazuje na to, že predmet napadnutého konania patrí medzi prednostné veci, pri ktorých sa predpokladá osobitná pozornosť, efektívny a rýchly postup súdu. Napadnuté konanie trvá na súde prvej inštancie tretí rok a stále nie je právoplatne skončené. Podľa sťažovateľky predmet konania patrí medzi bežnú agendu všeobecných súdov, vec nevykazuje znaky ani mimoriadnej skutkovej zložitosti, a to aj napriek nutnosti vykonať znalecké dokazovanie, čím dĺžku napadnutého konania za neadekvátnu, pričom zodpovednosť za vznik zbytočných prietahov podľa jej názoru nesie okresný súd.

II. Argumentácia sťažovateľky

6. Poukazujúc na početnú judikatúru ústavného súdu k problematike zbytočných priet'ahov, sťažovateľka zdôrazňuje, že zdĺhavým postupom okresného súdu sa v nej prehlbuje pocit právnej neistoty. Nečinnosť súdu a jeho neefektívny postup vzbudzuje u sťažovateľky pocit bezmocnosti a nedôvery v súdny systém. Výšku požadovaného finančného zadosťučinenia odôvodňuje aj tým, že utrpela aj materiálnu ujmu v podobe nákladov vynaložených na právne zastúpenie v napadnutom konaní, ktorého skončenie nie je možné predpokladať v dohľadnej dobe.

III. Vyjadrenie okresného súdu

7. Okresný súd vo vyjadrení sp. zn. 1SprS/195/2025 z 21. novembra 2025, o ktoré ho požiadal ústavný súd ešte v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti [§ 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], predkladajúc podrobnú chronológiu procesných úkonov v podstatnej časti, uviedol, že po nariadených pojednávaniach (8. marca 2024 a 10. mája 2024), výsluchu otca, jeho partnerky aj starej matky súd zistil, že v rodine došlo k vážnemu narušeniu vzťahov medzi otcom a jeho matkou, čo bolo aj jednou z príčin prečo stará matka odmietala sa zúčastňovať na styku. Uznesením č. k. 21P/120/2023-325 z 5. septembra 2024 nariadil vo veci znalecké dokazovanie z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie (Sergey Chernykh) a znalcom z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie detí, klinickej psychológie dospelých, poradenskej psychológie (PhDr. Ján Šútovec) a určil znalcom lehotu pre spoločný posudok na 120 dní od prevzatia spisu. Znalecké posudky boli predložené ustanovenými znalcami 20. augusta 2025 (č. l. 367 súdneho spisu) a 6. septembra 2025 (č. l. 392 súdneho spisu), účastníci konania sa k nim vyjadrili písomne (matka 27. augusta 2025 a otec 2. septembra 2025). Dňa 5. novembra 2025 podala matka návrh na neodkladné opatrenie a návrh vo veci samej o zákaze styku otca (č. l. 419 súdneho spisu), ktoré boli 7. novembra 2025 zaslané otcovi a kolíznemu opatrovníkovi na vyjadrenie, kolíznemu opatrovníkovi bola zaslaná žiadosť o šetrenie pomerov (č. l. 427, 428, 429 súdneho spisu). Dňa 18. novembra 2025 bola okresnému súdu doručená správa kolízneho opatrovníka (č. l. 430 súdneho spisu).

7.1. Súd sledoval situáciu v tomto konaní a aj sa snažil ovplyvniť prebiehajúce znalecké dokazovanie, ktoré považoval za potrebné vykonať, no prístup znalca pri vyhotovení prvého posudku (PhDr. Šútovca) a neskôr aj nesúčinnosť otca u druhého znalca (p. Chernykha) spôsobili, že znalecký posudok nebol vyhotovený ani v predĺženej lehote. Nedostatok znalcov a ich značná pracovná vyťaženosť predlžuje konanie, podľa názoru zákonného sudcu však sankcionovanie znalca ukladaním pokút túto situáciu nerieši, skôr sťažuje spoluprácu do budúca. Vo veci je nariadený termín pojednávania na 27. január 2026. S ohľadom na uvedené okresný súd navrhol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.

7.2. Po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie okresný súd v písomnom podaní sp. zn. 1SprS/195/2025 z 9. decembra 2025 zotrval na svojom pôvodnom vyjadrení k obsahu

ústavnej sťažnosti, keďže termín pojednávania je určený na 27. január 2026 a stav konania sa nezmenil.

8. Ústavný súd nevyzýval sťažovateľku na podanie repliky k vyjadreniu mestského súdu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv) a priebeh konania opísala aj sťažovateľka v samotnej ústavnej sťažnosti v zásade zhodne s okresným súdom.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého spisového materiálu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, ústavný súd upustil od ústneho pojednávania (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.)] je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

11. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Frydlender proti Francúzsku z 27. 6. 2000, č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovensku zo 16. 12. 2003, č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

12. Z hľadiska povahy veci ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie nie je právne zložitú, keď konania o úprave výkonu rodičovských práv a povinností tvoria štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov. K istej zložitosti po skutkovej stránke však môže prispieť správanie otca (neposkytnutie súčinnosti pri psychologickom vyšetrení jeho osoby, pozn.) a z časového hľadiska neadekvátny postup ustanoveného znalca PhDr. Jána Šútovca, ktorý po nariadení znaleckého dokazovania (5. septembra 2024) nevypracoval znalecký posudok ani v súdom predĺženej lehote, teda do 12. mája 2025. Pri posudzovaní označeného kritéria prihliadal aj na povahu konania týkajúceho sa ochrany záujmov maloletého dieťaťa a jeho osobného statusu, ktoré si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s výnimočnou starostlivosťou i promptnosťou vykonávania procesných úkonov (m. m. II. ÚS 33/99, I. ÚS 53/02, I. ÚS 368/2021, rozsudok ESLP vo veci Fiala proti Českej republike z 18. 7. 2006, bod 76, porovnaj tiež rozsudky vo veciach Nuutinen proti Fínsku z 27. 6. 2000, Voleský proti Českej republike z 29. 6. 2004). Povaha tohto konania preto podmieňovala prísnejšie hodnotenie jeho priebehu ústavným súdom

z toho hľadiska, či v ňom došlo nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou k zbytočným priet'ahom (m. m. III. ÚS 488/2022).

13. Vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd postupuje podľa Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“), v ktorom sa uplatňuje zásada materiálnej pravdy a súd je povinný na účely zistenia skutočného stavu veci vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhlí (čl. 6 CMP). To však neznamená, že účastníci mimosporového konania nie sú povinní poskytovať súdu potrebnú súčinnosť (§ 32 CMP) a že by mali jeho konanie a rozhodovanie sťažovať a nedôvodne zdržiavať. Povinnosť súdu zistiť v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku skutočný stav veci (vyšetrovací princíp) nie je možné naplniť bez náležitej spolupráce účastníkov konania ako aj subjektov na konaní zúčastnených, preto zákon aj v týchto veciach trvá na naplnení základných procesných povinností – povinnosti tvrdenia právne relevantných skutočností a dôkaznej povinnosti (m. m. I. ÚS 217/2023, I. ÚS 551/2023).

14. V správaní sťažovateľky ústavný súd neidentifikuje takú skutočnosť, ktorá mala vplyv na dĺžku napadnutého konania.

15. Pokiaľ ide o samotný postup okresného súdu, ústavný súd upriamuje pozornosť na celkovú dĺžku napadnutého konania, ktoré trvá na prvej inštancii už dva a pol roka. Súd sa síce snaží vo veci konať plynule, no jeho postup nie je z časového hľadiska optimálny. Vo veci sa naposledy uskutočnilo pojednávanie 10. mája 2024, následne okresný súd nariadil znalecké dokazovanie uznesením č. k. 21P/120/2023-325 z 5. septembra 2024. Okresnému súdu je nutné vytknúť, že neadekvátne toleroval nečinnosť riadne ustanoveného znalca, ktorý si nesplnil svoju povinnosť vyhotoviť znalecký posudok v určenej (120-dňovej), resp. ani v dodatočnej predĺženej lehote (k tomu bližšie bod 7 odvodnenia tohto nálezu). Samotné znalecké dokazovanie zamerané na osoby rodičov a maloletého dieťaťa trvajúce jeden rok (posudok bol odovzdaný znalcom na výzvu súdu 16. septembra 2025, č. l. 392 súdneho spisu, pozn.) nie je možné pri prioritnom type súdneho konania akceptovať. Z obsahu súdneho spisu je potreba znaleckého dokazovania nepochybná, najmä s ohľadom na osobu otca, jeho kriminálnu minulosť (stretávanie sa otca s maloletým bolo umožnené len za prítomnosti starej matky, pozn.), ako aj na jeho aktuálne osobné pomery, na ktoré sťažovateľka poukázala v napadnutom konaní v októbri 2025 (k tomu bližšie bod 4 odôvodnenia tohto nálezu), avšak obranu okresného súdu poukazujúca na nízky počet znalcov v obvode súdu, ktorou sa snažil vysvetliť svoj tolerantný postoj k nečinnosti ustanoveného znalca (k tomu bližšie bod 7.1. odôvodnenia tohto nálezu), ústavný súd nemôže akceptovať.

16. Znalecké dokazovanie prirodzene so sebou prináša určité predĺženie napadnutého konania, avšak je nutné zdôrazniť, že i ustanovenému znalcovi v konaní vznikajú procesné povinnosti, ktorých splnenie zabezpečuje riadny priebeh súdneho konania. Je na rozhodnutí súdu, či využije možnosť vynútiť si splnenie procesných povinností uložením poriadkovej pokuty [§ 100 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku]; zároveň je potrebné uviesť, že samotný inštitút poriadkovej pokuty je potrebné vnímať ako účinný nástroj súdu na zabezpečenie plynulosti konania. Preto i nevyužitie možnosti uloženia poriadkovej pokuty je možné v ústavnoprávnom rozmere považovať za jednu z príčin vzniku zbytočných priet'ahov ku konštatovaniu porušenia práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/2020).

17. Aj z judikatúry ESLP vyplýva, že správanie sa iných účastníkov ako sťažovateľa (teda aj znalcov) nie je síce *a priori* pričítateľné štátu (resp. súdu), súdy ale majú povinnosť dbať

na hladký priebeh procesu a dohliadnuť na to, aby prietahy na strane tretích osôb nevedli k porušovaniu práv sťažovateľa (porovnaj m. m. bod 46 rozsudku č. 76802/01 Hradecký proti Českej republike).

18. V kontexte uvedeného ústavný súd dáva opakovane do pozornosti, že v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých nemožno bez ďalšieho obdobia viac ako dva a pol roka jeho trvania (z toho 1 a pol roka bez vecného prejednaní veci) považovať za prijateľné. Uvedený záver nie je spôsobilá zvrátiť ani skutočnosť, že vo veci je okresným súdom aktuálne nariadený termín pojednávania na 27. január 2026. Ústavný súd preto uzatvára, že napadnuté konanie prednostného typu vykazuje zbytočné prietahy, ktorými došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

19. Čo sa týka uloženia príkazu konať vo veci bez zbytočných prietahov, sťažovateľka v ústavnej sťažnosti túto požiadavku nepredostrela, ústavný súd však na tomto mieste pripomína, že tento príkaz v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde bol už okresnému súdu uložený nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 625/2024-20 z 26. februára 2025.

20. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti požaduje, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie 4 000 eur. Vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci ústavný súd považoval za vhodné v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 135 zákona o ústavnom súde priznať finančné zadost'učinenie, majúc pritom na pamäti, že jeho cieľom je zmiernenie ujmy pocítovej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

20.1. Pri ustálení sumy finančného zadost'učinenia ústavný súd prihliadal primárne na celkovú dĺžku napadnutého konania v trvaní dva a pol roka iba na prvej inštancii sústavy súdov a na jeho prednostnú povahu. Vzhľadom na uvedené rozhodol o priznaní finančného zadost'učinenia sťažovateľke 1 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadost'učinenia ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovelo (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

21. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur, tak ako ich požadovala (bod 3 výroku tohto nálezu).

22. Pri výpočte výšky trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3 vyhlášky). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 29,68 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony

právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) plus 23 % DPH, ktorej je právny zástupca sťažovateľky platiteľom.

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 9. januára 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu